

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

4. Monica reprehensione ancillæ correcta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

admonenti obtemperet. Huic ego antefero eum, qui paret etiam non rectè monenti, dummodo moneat recta. Cùm amici, qui recta rectè monerent, sæpe verentur offendere, procurat nobis Deus non rarò salutem ex inimicis nostris, quos furor instigat, ut dum non rectè rabiunt, recta obijciant. Itaque plerumque maius est beneficium Numinis si nos sinat vituperari ut emendemur, quàm palpari, ut superbiamus.

Cuius diuinæ providentiæ beneficijque illustre exemplum disertissimè de matre sua, descripsit nobis D. Augustinus his verbis. *Sed non prateribo, quidquid mihi anima parturit de illâ famulâ tuâ, qua me parturivit & carne, ut in hanc temporalem, & corde, ut in æternam lucem renascerer. Non eius, sed tua dicam dona in ea. Neque enim seipsam fecerat, aut educaverat seipsam. Tu creasti eam, nec pater, nec mater sciebat, qualis ex eis fieret. Et erudit eam in timore tuo virga Christi tui, regimen unici filij tui, in domo fideli, bono membro Ecclesie tuae. Nec tantam erga suam disciplinam diligentiam matris predicabat, quantam famula cuiusdam decrepita, qua patrem eius infantem portauerat, sicut dorso grandisularum puellarum parvuli portari solent. Cuius rei gratia & propter senectam ac mores optimos, in domo Christiana, satis à dominis honorabatur. Unde etiam curam dominicarum filiarum commissam, diligenter gerebat, & erat in eis coercendis, si opus esset. sanctâ seneritate vehemens, atque in docendis sobria prudentia. Nameas, prater illas horas, quibus ad mensam parentum moderatissimè alebantur, etiamsi exardescerent siti, nec aquâ bibere sinebat, precauens consuetudinem malam, & addens verbum sanum: modo aquam bibitis, quia in potestate vinum non habetis: cum autem ad maritos veneritis, facta Domine apothecarum & cellariorum, aqua sordebit, sed mos potandi proualebit. Hâc ratione praeipiendi & autoritate imperandi, franabat auaritatem tenerioris ætatis, & ipsam puellarum sitim formabat ad honestum modum, ut iam nec liberet, quod non deceret. & surrepserat tamen sicut mihi filio famula tua narrabat, surrepserat ei vinolentia. Nam cum de more, tamquam puella sobria, iuberetur à parentibus de cuppa vinum depromere, priuquam in lagunculam funderet merum, primoribus labris sorbebat exiguum, quia non poterat amplius, sensu recusante. Non enim vlla temulentia cupidine faciebat hoc, sed quibusdam superfluentibus ætatis excessibus.*

Ecc 3

bus.

IV.

S. Augustinus
lib. 9. Conf.
fess. cap. 8.

bus, qui ludicris motibus ebulliunt, & in puerilibus animis maiorum pondere premi solent. Itaque ad illud modicum quotidiana modica addendo (quoniam qui modica spernit paulatim decidit) in eam consuetudinem lapsa erat, ut propè iam plenos mero caliculos inbianter hauriret. Ubi tunc sagax animus & vehemens illa prohibitio? Numquid valebat aliquid aduersus latentem morbum, nisi tua medicina Domine vigilaret super nos? Absente patre & matre, & nutritoribus tu praesens, qui creasti, qui vocas, qui etiam per prepositos homines boni aliquid agis, ad animarum salutem, quid tunc egisti DEVS meus? unde curasti? unde sanasti? Nonne protulisti durum & acutum ex alterâ animâ conuitium, tamquam medicinale ferrum ex occultis prouisionibus tuis, & uno istius putredinem illam praecidisti? Ancilla enim cum quâ solebat accedere ad cuppam, litigans cum dominâ minore, ut fit, sola cum sola, obiecit hoc crimen amarissimâ insultatione, vocans meribibulam. Quo illa stimulo percussa, respexit fœditatem suam, confestimq; damnauit atq; exiit. Sicut amici aduantes peruertunt, sic inimici litigantes plerumq; corrigunt. Nec tu quod per eos agis, sed quod ipsi voluerunt, retribues eis. Illa enim irata exagitare appetiuit minorem dominam, non sanare; & idèò clanculo, aut quia ita eas inuenerat locus & tempus litis, aut ne forte & ipsa periclitaretur, quòd tam serò prodidisset. At tu, Domine reuertor caelitem & terrenorum, ad vsus tuos contorquens profunda torrentis, fluxum saeculorum ordinans turbulentum, etiam de alterius anima insaniam sanasti alteram. Ne quisquam cum hoc aduertit, potentia sua tribuat, si verbo eius alius corrigatur, quem vult corrigi. Duo idem agunt, sed non est idem. Homo conuitiatur, Deus emendat: vulnerat homo, Deus sanat; & sicut chirurgus, ferro vulnus faciente, affert incolumitatem; ita Deus saniem vitiorum educit, homine, per opprobria, vlcus tangente. Vnde bonitas eius laudanda, & praedicanda æquitas, dicendumque: *Bonum mihi, quia humiliasti me.* Remedia initio mordent, postea conferunt salutem: ita salubria monita principio sunt nonnihil amara, postea correctio incundissima. *Putrida carnes ferro indigent & canterio*, ait S. Hieronymus, *Nec est medicina culpa, sed vulneris, cum clementi crudelitate non parcit medicus, ut parcat, sanat ut misereatur.* Itaque quem diligit Dominus, corripit. Et saepe, vbi malicia non est, correctio sola sufficit. Qua de causa de Cyriaco Episcopo Constantino-

S Hieron. ad
Amand.

Prou. 3. 12.

Hieronymus, *Nec est medicina culpa, sed vulneris, cum clementi crudelitate non parcit medicus, ut parcat, sanat ut misereatur.* Itaque quem diligit Dominus, corripit. Et saepe, vbi malicia non est, correctio sola sufficit. Qua de causa de Cyriaco Episcopo Constantino-

Constantinopolitano qui sibi *Episcopi uniuersalis* nomen per summam simplicitatem usurpauerat, sola monitione contentus, poenas nullas sumpsit. D. Gregorius Pontifex Max. *ne, ut ait, Ecclesia unitatem perturbaret, pro causa profani uocabuli, moras faciendo.*

S. Greg. lib. 6. epist. 24.

V.

Reprehenduntur autem saepe etiam innocentes, & reprehenduntur publice; itaque ibi non est corrigendi locus, quid ibi Deus destinat? destinat ostendere innocentiam, patientiamq; aliorum; aliorum autem detegere diabolicam malitiam; deniq; omnes docere, ne primis rumoribus credant, cum saepe sequens dies ostendat inuidiam, & iniuriam praecedentis. *Non est diu, ait Caesarius, quod monachus quidam stimulis inuidia agitatus & superatus, quemdam ex fratribus suis adolescentem accusauit apud Abbatem, imponens ei crimina pessima: cui cum minus Abbas crederet, illo ad maiorem uindictam usq; ad Visitatoris praesentiam suam accusationem reseruauit. Quid plura? Tanta apud illum inuidi machinatio profecit, ut ipse Visitator inueni uitia relatu in Capitulo coram omnibus obiceret; neganti, & Deum innocentiae suae testem innocenti, non crederet, sed habitu truncato carceri manciparet. Post cuius discessum, Deus iudex iustus, inuidiam infirmitate peremptoria flagellauit: timens uero mori, confessus est, inuenem ex inuidia se accusasse. Quod cum ex consilio confessoris senioribus propalasset, statim pro Visitatore missum: qui territus ad monasterium ocius redijt, ipse carcerem intrauit, ad pedes monachi se prostrauit, & ut sibi ignosceret, quod ignoranter in eum deliquerat, supplicans, etiam reluctantem eum cum gloria eduxit. Hac mihi relata sunt a quodam Abbate, qui uisitationi eidem interfuit. Apollonius: Puto monachum istum in tam graui tentatione meruisse. Caesarius: Quod fornax auro, quod lima ferro, quod flagellum grano, quod uua torcular, hoc ei eadem fuit tentatio. Seruauit enim in tribulatione patientiam. Inuido autem sua erat inuidia, quod uenenum stomacho, quod tinea uestimento, quod arugo flori, quod tabes corpori.*

Caesar lib. 4. hist. illustr. cap. 24.

VI.

Præstat igitur reprehendi, quam proiectum esse ad reprehensiones; quia qui reprehenditur, si nihil habet quod emendet, habet tamen quod mereatur apud caelestem remuneratorem. Qui autem libenter obuia quæque carpit, similis est lamij, quas fabulae narrant, foris oculatas esse, domi oculis in uase reconditis nihil videre; ita enim isti, qui se putant in alienis perspicaces esse,

ad